

ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าว เขาเหือนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี

The Tourism Information Support System of the Community Enterprise Group
of Kin Khao Sao Huean Sa Som Homestay, Ubon Ratchathani Province

มนีกาญจน เขียวรัตน์^{1*}, และ วันทกาญจน์ สีมาโรฤทธิ์ การ์ด²

Maneekarn Kiawrat^{1*}, and Wantakarn Seemarorit Card²

*Corresponding Author**

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University, Thailand

E-mail: maneekarn.k@ubru.ac.th¹, kranthawan@yahoo.com²

Received May 17, 2024; Revised June 18, 2024; Accepted July 12, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว และศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหือนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหือนชะจอมโฮมสเตย์ หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มย่อย และวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ระบบสนับสนุน จำนวน 50 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้บริการระบบสนับสนุนการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า Paired samples T-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวโดยการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มีการจัดเก็บข้อมูลบ้านพักโฮมสเตย์ ร้านค้า รวมถึงแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ซึ่งระบบสามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ พร้อมภาพประกอบผ่านทาง QR Code ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้สมาร์ตโฟนในการเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลได้ง่าย 2) ผลการศึกษาความพึงพอใจก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจก่อนและหลัง มีระบบสนับสนุนการท่องเที่ยวประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการตลาด ด้านกระบวนการ และด้าน

องค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าหลังมีระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว มีความพึงพอใจมากกว่าก่อนมีระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: กลุ่มวิสาหกิจชุมชน; ชะจอมโฮมสเตย์; ระบบสนับสนุนการท่องเที่ยว

Abstract

This article aims to study and create a tourism information support system and to study tourist satisfaction before and after using the support system of Kin Khao Sao Huean Sa Som Homestay Community Enterprise, Ubon Ratchathani Province. Mixed methods were used in this research, including qualitative research. Key informants were 20 Kin Khao Sao Huean Sa Som Homestay Community Enterprise and involved government and private agencies, selected through purposive sampling. Data were collected from small-group discussions. For quantitative research, samples were 50 tourists and support system users, selected through purposive sampling. Data were collected using the questionnaire on the satisfaction with the use of the tourism support system. Data were analyzed using frequency distribution, mean, percentage, standard deviation, and paired samples T-test. The results of the study are presented as follows: 1) The tourism information support system involves designing and developing geographic information systems (GIS) using collected data to display homestays, shops, and maps of nearby tourist attractions. The system could easily display various information and illustrations via QR code, allowing tourists to use their smartphones to access and search for information. 2) The results of the study of satisfaction before and after using the tourism information support system found that tourist satisfaction before and after providing the tourism support system consisted of products and services, participation, marketing, process, and organization, with a significant difference at 0.05. It was found that after providing a tourism information support system, the tourist satisfaction was higher than before providing the tourism information support system.

Keywords: community enterprise group; Sa Som Homestay; travel support system

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมไทยของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นนโยบายหลักสำคัญในการพัฒนาและขยายงานด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง การพัฒนารูปแบบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาขับเคลื่อนในทุกรูปแบบเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด โดยเฉพาะการ

พัฒนาเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการสนับสนุนและนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) มาประยุกต์ใช้เพื่องานด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง (Phra Udompidok, Phramaha Prakasit Acarapali & Meenangua, 2019) เช่น การจัดทำบัญชีรายชื่อสิ่งอำนวยความสะดวกทางนันทนาการการจัดการท่องเที่ยวทางบก การประเมินผลกระทบของนักท่องเที่ยว ระบบการจัดทำข้อมูลการท่องเที่ยวและสนับสนุนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการแบ่งปันภาพการเดินทางผ่านด้วย Social Network ส่งผลให้การเดินทางมีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็วและสะดวกในการเดินทาง (Pathumpong, 2018) สอดคล้องกับการศึกษาของ Sooknit and Sakda (2020) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศการท่องเที่ยวชุมชนจากข้อมูล Geolocation ตามมาตรฐาน Google Maps พบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาสามารถกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อช่วยสนับสนุนข้อมูลและวางแผนการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มากกว่า 200 ปี มีวิถีชีวิตริมฝั่งโขงที่น่าสนใจ (Ura & Sriboonruang, 2020) และมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพและความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจำนวนมากมาย (Nongped, Sregongsang & Jitgosol, 2019) โดยชุมชนบ้านชะซอม ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นหมู่บ้านที่ขึ้นชื่อว่าเป็น หมู่บ้านแห่งแสงแรกของประเทศไทยที่อาบทอดไปด้วยวัฒนธรรม “บ้านชะซอม” เป็นหมู่บ้านที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ (Sutawong & Ponthorn, 2020) จึงได้ก่อตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชะซอมโฮมสเตย์ และได้รับการประเมินและรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานการท่องเที่ยวอาเซียน และเกณฑ์คุณภาพที่พักนักท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานีเมื่อปี พ.ศ. 2564 (Ubon Ratchathani Provincial, 2024) เปิดโฮมสเตย์ หรือเฮือนพัก ให้นักท่องเที่ยวได้อาศัยอยู่กับเจ้าของบ้าน และร่วมรับประทานอาหารพื้นถิ่นเพื่อสัมผัสกับวัฒนธรรมของคนในชุมชนอย่างใกล้ชิด ที่เรียกกันว่า กินข้าวเช้าเฮือน อีกทั้งยังมีกิจกรรมที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของหมู่บ้านให้ได้เยี่ยมชมและศึกษาทดลองปฏิบัติ ทั้งนี้ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่อง จึงมีการกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567) (Ubon Ratchathani Provincial, 2024) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการท่องเที่ยว เพื่อช่วยสนับสนุนการเติบโตของกลุ่มนักท่องเที่ยวในอีก 5 ปีข้างหน้า

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเช้าเฮือนชะซอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสำรวจแหล่งท่องเที่ยว นำข้อมูลมาประชุมกลุ่มย่อยกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสำหรับหาแนวทางในการสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการ

เพิ่มช่องทางให้กับนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สามารถช่วยวางแผนการท่องเที่ยวในชุมชนตามเส้นทางการเดินทางและการวางแผนตามสถานที่ที่น่าสนใจเป็นหลัก และแสดงผลในรูปแบบของระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

บทความวิจัยนี้นำเสนอ ระบบสนับสนุนข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจากการนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะยอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลจากการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ตลอดจนเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะยอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะยอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารประเภทหนังสือ ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ เพื่อให้ได้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ในการสร้างกรอบแนวคิดของงานวิจัย หลังจากนั้นนำมาบูรณาการเพื่อให้ได้ความรู้ ความจริงในการตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สำหรับการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการท่องเที่ยว

นวัตกรรม คือ ความคิด การปฏิบัติ หรือการประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ หรือการพัฒนาสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีกว่าเดิม (Phiangdee, 2011) นอกจากนี้ (Aujirapongpan et al., 2010) ยังได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่จากการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความคิด สร้างสรรค์ ในการพัฒนา โดยลักษณะของนวัตกรรมนั้น อาจจะเป็นไปในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือกระบวนการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ และสังคม โดยสามารถแบ่งนวัตกรรมออกได้เป็น 4 ประเภท (4Ps' of Innovation) ดังนี้

1. Product Innovation คือ การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์หรือบริการ
2. Process Innovation คือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการในการผลิต การนำเสนอผลิตภัณฑ์ และการนำออกสู่ตลาด
3. Position Innovation คือ เปลี่ยนแปลงรูปแบบของสินค้าหรือบริการ หรือ เปลี่ยนการรับรู้ที่มีต่อสินค้าหรือบริการ

ในมุมมองใหม่ และ 4. Paradigm Innovation คือ การทำให้เกิดนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงกรอบความคิด ในขณะที่ Junlakorn (2013) ได้กล่าวถึง กระบวนการเกิดนวัตกรรม ประกอบด้วย 1. การค้นหา (Searching) คือ การสำรวจทั้งภายในและภายนอก เพื่อตรวจจับสัญญาณทั้งโอกาสและอุปสรรค อันจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 2. การเลือกสรร (Selecting) คือ การตัดสินใจเลือกสัญญาณที่พบ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการเลือกต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ชุมชนร่วมกันกำหนดไว้ 3. การนำไปปฏิบัติ (Implementing) คือ การแปลงสัญญาณที่มีได้เลือกไว้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และนำสิ่งเหล่านั้นออกสู่ตลาดทั้งภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว 4. การเรียนรู้ (Learning) องค์การควรศึกษาเรียนรู้ในขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ของนวัตกรรม เพื่อก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่แข็งแกร่ง และนำไปพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับระบบข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

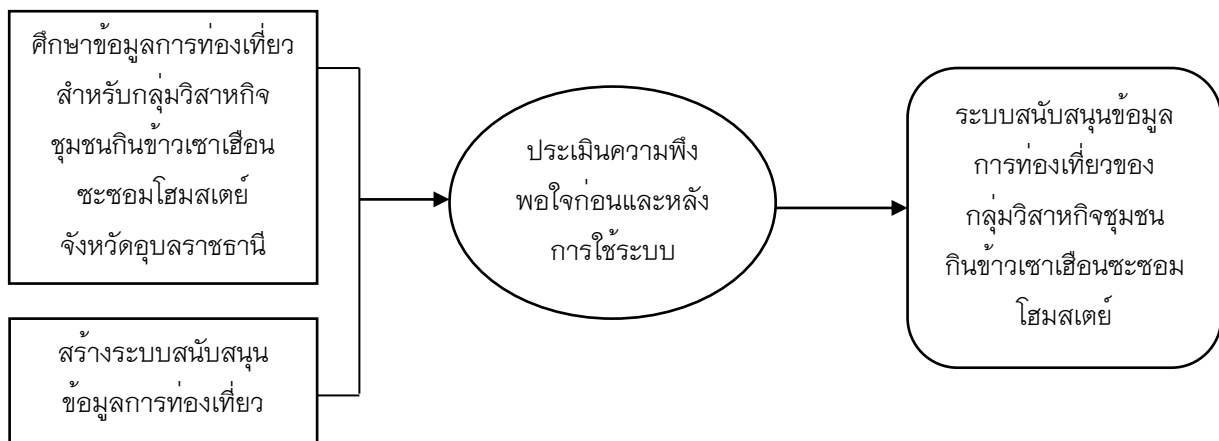
Chiarat (2018) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Graphic Information System หรือ GIS) คือ กระบวนการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลเชิงพื้นที่ (spatial data) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยการกำหนดข้อมูลเชิงบรรยายหรือข้อมูลคุณลักษณะ (attribute data) และสารสนเทศ เช่น ที่อยู่ บ้านเลขที่ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ (spatial data) เช่น ตำแหน่งบ้าน ถนน เป็นต้น ในรูปของตารางข้อมูลและฐานข้อมูล ระบบ GIS ประกอบไปด้วยชุดของเครื่องมือที่มีความสามารถในการเก็บรวบรวม ปรับปรุง และการสืบค้นข้อมูล เพื่อจัดเตรียม ปรับแต่งวิเคราะห์ และการแสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การใช้งาน ซึ่งรูปแบบและความสัมพันธ์ของข้อมูลเชิงพื้นที่ทั้งหลาย จะสามารถนำมาวิเคราะห์ด้วย GIS ให้สื่อความหมายในเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับช่วงเวลาได้ ทั้งนี้ Hydro – Informatics Institute (HII) (2019) ได้อธิบายว่าข้อมูลเชิงพื้นที่ สามารถแบ่งลักษณะของข้อมูลเชิงพื้นที่ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1. จุด (Point) เป็นลักษณะที่ใช้แสดงตำแหน่งของพื้นที่นั้นๆ เช่น ที่ตั้งจังหวัดหมู่บ้าน เป็นต้น 2. เส้น (Line) เป็นลักษณะที่ใช้แสดงลักษณะเชื่อมต่อของพื้นที่โดยทั่วไปจะแสดงเป็นกลุ่มของเส้น (Polyline) เช่น ทางน้ำ ทางถนน เป็นต้น และ 3. รูปหลายเหลี่ยม (Polygon) เป็นลักษณะที่ใช้แสดงพื้นที่หรือขอบเขต เช่น พื้นที่จังหวัด พื้นที่ทะเลสาบ เป็นต้น นอกจากนี้ Siriruk (2018) ได้อธิบายหลักการทำงานไว้ว่า การนำเสนอข้อมูล (Visualization) จากการดำเนินการเรียกค้นและวิเคราะห์ข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จะอยู่ในรูปของตัวเลขหรือตัวอักษร ซึ่งยากต่อการตีความหมายหรือทำความเข้าใจการนำเสนอข้อมูลที่ดี เช่น การแสดงชาร์ต (chart) แบบ 2 มิติหรือ 3 มิติรูปภาพจากสถานที่จริง ภาพเคลื่อนไหวแผนที่หรือแม้กระทั่งระบบมัลติมีเดียสื่อต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้เข้าใจความหมายและมองภาพของผลลัพธ์ที่นำเสนอได้ดียิ่งขึ้นอีก

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปได้ว่า นวัตกรรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่จากการใช้ความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ โดยการค้นหา สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนา

วิธีการจัดการกระบวนการท่องเที่ยวด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ อันได้แก่ ข้อมูลระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ ที่มีกระบวนการทำงานเกี่ยวกับข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนสิ่งแวดลอม สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ทำให้กระบวนการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน ผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และกิจกรรมกลุ่มเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การศึกษาข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Source) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) และการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มีระยะเวลาการดำเนินงาน ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2564 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2566

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเชิงคุณภาพโดยกำหนดพื้นที่ในการวิจัยคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเช้าเฮือนชะชอมโฮมสเตย์ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีการศึกษาถึงบริบทพื้นที่ แนวคิดความสัมพันธ์ และกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชนในเขตพื้นที่ที่ศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี นักวิชาการส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์กลาง ตัวแทนสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนนักวิชาการการท่องเที่ยว นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการด้านการพัฒนาชุมชน นักวิชาการด้านภูมิสารสนเทศ ตัวแทนนักพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 20 ราย โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (primary source) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) เกี่ยวกับการพัฒนาระบบและศักยภาพภูมิศาสตร์ ดังนี้
2. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ รายงานการวิจัย บทความวิจัย และเอกสารอื่น โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาระบบและศักยภาพภูมิศาสตร์สารสนเทศเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย
3. ทำการวิเคราะห์กระบวนการสร้างสื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาและศักยภาพภูมิสารสนเทศศาสตร์ในกระบวนการเชิงปฏิบัติและบูรณาการงานพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีแบบแผนกับทุกภาคส่วนในจังหวัดอุบลราชธานี
4. ส่งเสริมการนำระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ ได้แก่ GIS และ Application มาพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานีอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้วิจัยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี นักวิชาการส่งเสริมการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์กลาง ตัวแทนสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนนักวิชาการการท่องเที่ยว นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนนักวิชาการด้านการพัฒนาชุมชน ตัวแทนนักวิชาการด้านภูมิสารสนเทศ ตัวแทนนักพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา มีการระดมความคิด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ เพื่อพัฒนาเป็นระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัยถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอประชุมกลุ่มย่อย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มาสรุปเพื่อสร้างระบบสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวต่อไป

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้งานระบบสนับสนุนข้อมูลชุมชน โดยผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 50 ราย

เครื่องมือการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัย โดยมีลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจความพึงพอใจการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุน จำนวน 50 ราย โดยพัฒนาแบบประเมินจากแนวคิดด้านความพึงพอใจของการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูล จากแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบประเมินมีประเด็น ดังนี้

1) สอบถามเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทของผู้ใช้นวัตกรรม

2) สอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา รูปแบบของแบบสอบถาม เมื่อที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความสอดคล้องด้านเนื้อหา ความครอบคลุมของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือ Index of Item Objective Congruence (IOC) โดยค่า IOC ≥ 0.5 ขึ้นไป จึงนำไปใช้งานต่อไปได้ จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้งานระบบสนับสนุนข้อมูลชุมชน จำนวน 50 ราย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลส่วนบุคคล และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ การทดสอบค่า Paired samples T-Test การทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่าความแตกต่าง โดยค่าเฉลี่ยวัดจากกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยวัด 2 ครั้ง

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัยใช้การประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งมีผู้ร่วมสนทนาเป็นกลุ่มชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการ โดยมีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 1. กลุ่มชุมชน คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ อำเภอโขงเจียม 2. หน่วยงานภาครัฐ 3. หน่วยงานภาคเอกชน 4. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว มีคำถามที่เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว ดังนี้

1.1 การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์ตลาดด้านการสร้างและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโฮมสเตย์ชุมชน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการตลาด ด้านการมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการ และด้านองค์กร รวมถึงการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

1.2 การสร้างและการพัฒนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโฮมสเตย์ชุมชน ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการตลาด ด้านการมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการ และด้านองค์กร เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ที่ดีและเข้ามาใช้บริการซ้ำ

1.2.1 ด้านสินค้าและบริการ ได้แก่ การออกแบบเมนูอาหารท้องถิ่น งานหัตถกรรมฝีมือ การออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว และการออกแบบฐานกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ ในรูปแบบใหม่ๆ

1.2.2 ด้านการตลาด ได้แก่ การมีช่องทางการจัดจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ หรือช่องทางแพลตฟอร์มออนไลน์ต่างๆ ที่เป็นที่นิยมในยุคปัจจุบัน เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายมากขึ้น และให้เป็นที่รู้จักของตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์และสมาชิกภายในชุมชน รวมถึงการสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนท่องเที่ยวใกล้เคียง

1.2.4 ด้านกระบวนการ ได้แก่ การพัฒนากระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น กระบวนการจองออนไลน์ กระบวนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว กระบวนการนำเสนอข้อมูลและอัตลักษณ์ชุมชน โดยเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สร้างความแตกต่างและประสบการณ์ที่จริงแท้ เพื่อให้มีความน่าสนใจและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1.2.5 ด้านองค์กร ได้แก่ การบริหารจัดการองค์กรที่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของบุคลากรเพื่อการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.3 การนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในระบบการจัดการ การวางแผน การนำเสนอข้อมูล เพื่อแสดงคุณค่าและอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

1.4 การสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยว การสร้างฐานข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลที่เป็นที่รู้จัก เช่น ระบบการจองออนไลน์ แพลตฟอร์มการสื่อสารระหว่างลูกค้าและโฮมสเตย์ หรือการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างเรื่องราวสำหรับชุมชนให้น่าจดจำและสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อจัดการการท่องเที่ยวชุมชน โดยการนำมาปรับใช้ในการจัดทำแผนที่บ้านพักโฮมสเตย์แผนที่การเดินทางเส้นทางธรรมชาติ เป็นต้น ผ่านระบบ QR Code หรือแอปพลิเคชันในการแสดงผลข้อมูลเพื่อความสะดวกรวดเร็วและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น

การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยคัดเลือกโฮมสเตย์ที่ให้ความร่วมมือและมีความพร้อมในการสร้างนวัตกรรม จำนวน 1 แห่ง ซึ่งจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทุกกลุ่มสรุปได้ว่า โฮมสเตย์ต้องการสร้างความแตกต่างความแปลกใหม่ที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและสามารถอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้ ซึ่งการสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำมาใช้กับโฮมสเตย์นั้นจะต้องเป็นนวัตกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนและไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของโฮมสเตย์ ผู้วิจัยจึงเสนอเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลในด้านต่าง ๆ รวมถึงการวางแผนการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวโดยการนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโฮมสเตย์ กลุ่มกินข้าวเช้าเชิอนชะชอมโฮมสเตย์ เพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวและนำเสนอข้อมูลโฮมสเตย์ด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) GIS เพื่อสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว ในการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงหรือค้นหาข้อมูล ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจะได้ข้อมูลโฮมสเตย์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทางอย่างครบถ้วน โดยใช้ ระบบ QR Code สำหรับการเข้าถึงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) GIS ข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชน โดยภายในระบบจะมีการจัดชุดข้อมูลประมวลผลสำหรับการแสดงผลภาพแผนที่ข้อมูลบ้านพักโฮมสเตย์ ข้อมูลร้านค้า ข้อมูลของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ เบอร์โทรศัพท์ รูปแบบที่พักและราคา รวมถึงแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน เส้นทางท่องเที่ยว

ธรรมชาติ เส้นทางทางการท่องเที่ยวทางธรณี เส้นทางปั่นจักรยาน ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ เลือกเส้นทาง และคำนวณระยะเวลาในการเดินทางผ่าน Google Map ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนภาพ Infographic Map

ภาพที่ 3 QR CODE กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อน (ชะจอมโฮมสเตย์)

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเขาเหื่อนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี มีผลดังนี้ **ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ** พบว่า มีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (ก่อนมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) และมีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านผลิตภัณฑ์และบริการ (หลังมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) **ด้านการมีส่วนร่วม** พบว่า มีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วม (ก่อนมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) และมีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วม (หลังมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) **ด้านการตลาด** พบว่า มีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านการตลาด (ก่อนมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) และมีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านการตลาด (หลังมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) **ด้านกระบวนการ** พบว่า มีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านกระบวนการ (ก่อนมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) และมี

ระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านกระบวนการ (หลังมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) และด้านองค์กร พบว่า มีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านองค์กร (ก่อนมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$) และมีระดับความพึงพอใจต่อระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวด้านองค์กร (หลังมีระบบ) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$)

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวชาเฮือนชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ก่อนและหลังมีระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานี มีความแตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p\text{-value} < 0.05$) (เท่ากับ Sig.) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ก่อนและหลังมีระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมรายด้านและรายข้อมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

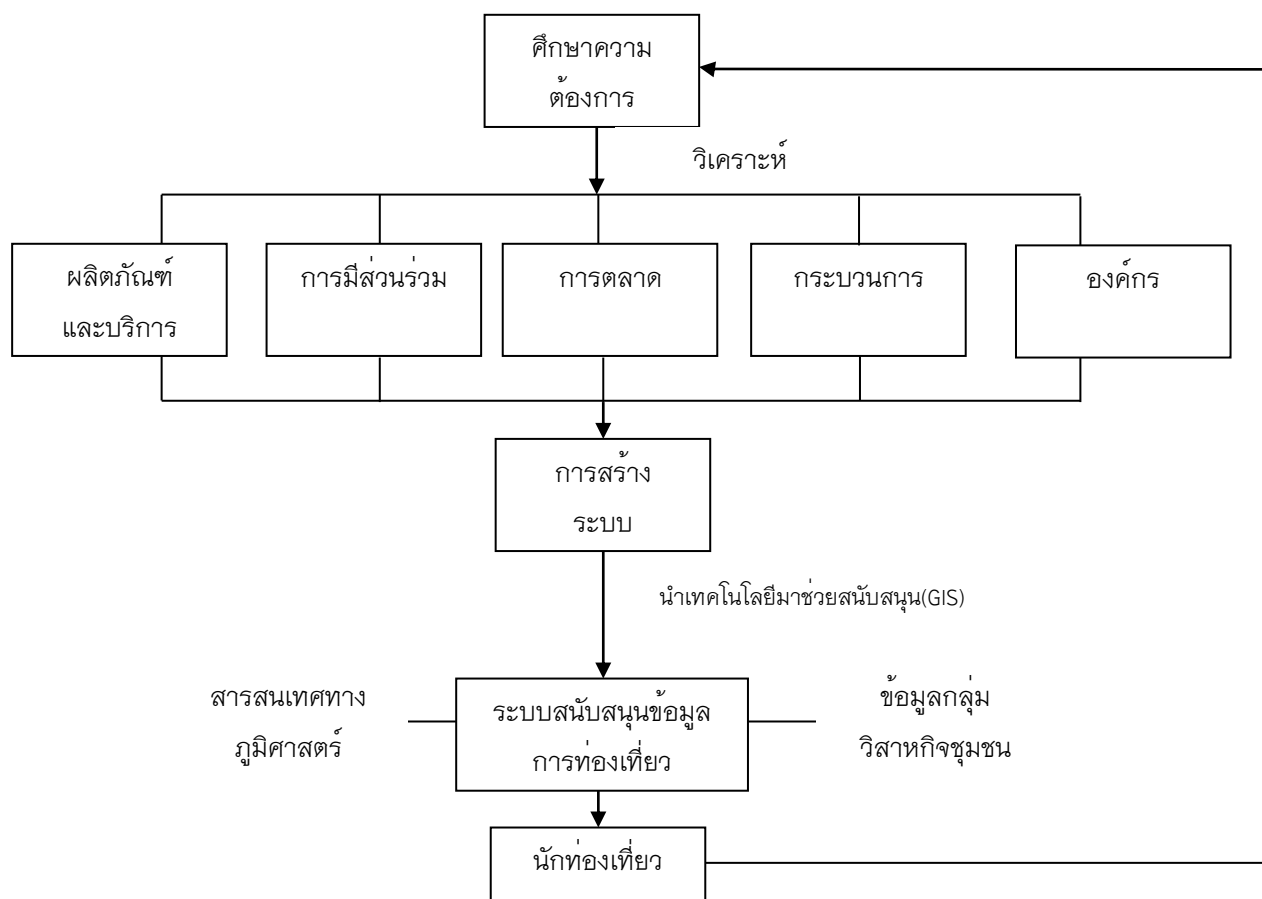
1. การสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว: กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวชาเฮือน ชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) GIS มาออกแบบและพัฒนาเพื่อสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว ในการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงหรือค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจะได้ข้อมูลโฮมสเตย์ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทางอย่างครบถ้วน โดยใช้ระบบ QR Code สำหรับการเข้าถึงระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System) GIS ข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชน โดยภายในระบบจะมีการจัดชุดข้อมูลประมวลผลสำหรับการแสดงภาพแผนที่ข้อมูลบ้านพักโฮมสเตย์ ข้อมูลร้านค้า ข้อมูลของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ เบอร์โทรศัพท์ รูปแบบที่พักและราคา รวมถึงแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงชุมชน เส้นทางการท่องเที่ยวธรรมชาติ เส้นทางทางการท่องเที่ยวทางธรณี เส้นทางปั่นจักรยาน ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ เลือกเส้นทาง และคำนวณระยะเวลาในการเดินทางผ่าน Google Map ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuphan and Chubour (2022) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน อำเภอถนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระบบที่พัฒนาสามารถจัดการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและเส้นทางท่องเที่ยว สามารถสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสามารถแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และเส้นทางท่องเที่ยวผ่าน Google Map และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pathumpong and Thomthong (2018) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการจัดสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จังหวัดกำแพงเพชร ระบบสามารถจัดการ

ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว สืบค้นข้อมูล และแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทางของสถานที่ท่องเที่ยว

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนและหลังการใช้ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวชาเฮือนชะซอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีความพึงพอใจหลังการใช้ระบบมากกว่าความพึงพอใจก่อนใช้ระบบ และพบว่าหลังการใช้ระบบมีความพึงพอใจระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการตลาด ด้านองค์กร ด้านกระบวนการด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ระบบทำให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในแต่ละด้านนั้นมีความสะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์และบริการได้สะดวก รวดเร็ว และง่ายมากขึ้น ซึ่งนวัตกรรมมีผลให้การตลาดและการประชาสัมพันธ์ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสืบค้นข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบการตัดสินใจ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์และเกิดความหลากหลายรูปแบบที่เน้นนวัตกรรมด้านสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ทำให้นักท่องเที่ยว สามารถกำหนดจุดหมายปลายทางและกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวส่งผลให้ช่วยลดต้นทุนในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewkosaba and Horwongsakul (2019) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการประเมินความพึงพอใจพบว่า มีความพึงพอใจระดับมากเนื่องจากช่วยให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ratchavieng (2019) ได้ศึกษาการพัฒนา ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำท่าจีน พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวชาเฮือน ชะซอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวชาเฮือน ชะซอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี สามารถพัฒนาเป็นองค์ความรู้ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อสร้างและพัฒนาระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

1. ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวิเคราะห์ตลาดด้านการสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของโฮมสเตย์ชุมชน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านการตลาด ด้านการมีส่วนร่วม ด้านกระบวนการ และด้านองค์กร รวมถึงการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงได้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง
2. สร้างและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการสนับสนุนเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยว การสร้างฐานข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นเร็วขึ้น
3. ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยว นำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) มาปรับใช้ในการจัดทำแผนที่บ้านพักโฮมสเตย์ แผนที่การเดินทางเส้นทางธรรมชาติ เป็นต้น ผ่านระบบ QR Code หรือแอปพลิเคชันในการแสดงผลข้อมูล

4. การใช้งานระบบโดยนักท่องเที่ยว นำผลจากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวมาวิเคราะห์ความพึงพอใจและความต้องการเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

สรุป

ระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกินข้าวเช้าเสือน ชะจอมโฮมสเตย์ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และเส้นทางท่องเที่ยวผ่าน Google Map การสร้างฐานข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นเร็วขึ้น เช่น ระบบการจองออนไลน์ แพลตฟอร์มการสื่อสารระหว่างลูกค้าและโฮมสเตย์ หรือการใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านการแสดกคิวอาร์โค้ด ทั้งนี้จากการสร้างระบบดังกล่าวและมีการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทดลองใช้พบว่ามีความพึงพอใจหลังการใช้ระบบมากกว่าความพึงพอใจก่อนใช้ระบบ และพบว่าหลังการใช้ระบบมีความพึงพอใจระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการตลาด ด้านองค์กร ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ และด้านการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ภาครัฐ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการต่อยอดและการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ การตลาด ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้แก่ชุมชน

1.2 ควรจัดสรรบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและความสามารถด้านเทคโนโลยีและการตลาดสมัยใหม่ในการเข้ามาช่วยฝึกอบรมและให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.3 ชุมชนสามารถนำรูปแบบการสร้างระบบสนับสนุนข้อมูลการท่องเที่ยวที่ได้มาปรับปรุงใช้กับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของชุมชน ได้แก่ ข้อมูลการจองที่พัก ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ใกล้เคียง เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากงานวิจัยนี้ จะเห็นว่าระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เป็นระบบที่สามารถสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน โดยสามารถแสดงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และเส้นทางท่องเที่ยวผ่าน

Google Map สามารถนำไปใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหากมีการพัฒนาระบบในครั้งนี้ต่อไป ควรเพิ่มการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และการวางแผนการท่องเที่ยวจะเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนมากยิ่งขึ้น

References

- Aujirapongpan, S., Vadhanasin, P., Chandrachai, A., & Cooparat, P. (2010). Innovation: Meaning, Types, and Importance for Entrepreneurship. *Journal of Business Administration*, 33(128), 49–65. <http://www.jba.tbs.tu.ac.th/files/Jba128/Article/JBA128Somnuk.pdf>
- Chiarat, W. (2018). *Analysis and preparation of a database of tourist attractions for the elderly and disabled on an online map system*[Master's thesis, Naresuan University].
- Chuphan, A., & Chubour, S. (2022). Development of Geographic Information System to Promote a Tourism at the Community in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Applied Information Technology*, 8(1), 19–30. <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/project-journal/article/view/246397>
- Hydro – Informatics Institute (HII). (2019). *Geographic information system via the Internet*. <https://www.hii.or.th>
- Kaewkosaba, K., & Horwongsakul, T. (2019). The Development of Information System for Tourism Promotion by Community Participation in Bandon Bay, Suratthani. *Suratthani Rajabhat Journal*, 6(1), 213–230. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/srj/article/view/187977>
- Nongped, K., Sregongsang, S., & Jitgosol, Y. (2019). The guidelines to promote tourism in Ubon Ratchathani to conform to the visitor behavior. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*, 15(2), 276–338. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jla_ubu/article/view/241666
- Pathumpong, N., & Thomthong, C. (2018). The Development of Geographic Information System to manage Historical attractions in Kamphaeng Phet province. *The Golden Teak: Science and Technology Journal*, 5, 63–72.
- Sooknit, O., & Sakda, S. (2020). Local Tourism Routes from Geolocation Data using Google Maps Platform. *Thaksin University Journal*, 23(1), 1–12. <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/tsujournal/article/view/240022>
- Phiandee, S. (2011). *Quality Control*. <https://www.gotoknow.org/posts/451735>

- Phra Udompidok, Phramaha Prakasit Acarapali., & Meenangua, S. (2019). Development of Geo-Informatics System and Potential for Tourism in Uttaradit. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 4(3), 527–542. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jmbr/article/view/205382>
- Ratchavieng, A. (2019). The Development of Geographic Information System for Tourism Industry in Tha Chin River. *Journal of Thonburi University*, 12(28), 37–50. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/124127>
- Siriruk, P. (2018). *Geographic Information System for Tourism*. <https://www.gotoknow.org/posts/466908>
- Sutawong, C., & Ponthorn, A. (2020). *Guidelines for the Potential Development of Interpreter in the “Sin Hoi Fha” Learning Base: Community Enterprise the Kin Hao Sao Huan Sasorm Homestay*. Ubon Ratchathani University.
- Ubon Ratchathani Provincial. (2024). *Ubon Ratchathani Provincial Development Plan 2023–2027 (Revised Edition 2024)*. Strategy and Information for Provincial Development Group.
- Ura, P., & Sriboonruang, P. (2020). The problem and needs for potential development of local tourist guide heirs for Mekong River community-based tourism, Khong Chiam District, Ubon Ratchathani Province. *Humanities and Social Sciences Journal, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 11(1), 120–134. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/231371>